

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ
ОСВІТИ, ЯКІ ЗДОБУВАЮТЬ ВИЩУ ОСВІТУ ЗА КОШТИ ФІЗИЧНИХ
ТА ЮРИДИЧНИХ ОСІБ
ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

СХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради
від «17» вересня 2021р.
протокол № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом ДонДУВС
«20» вересня 2021р. № 484

м. Маріуполь – 2021

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу в Донецькому державному університеті внутрішніх справ та інших нормативних документів університету, які регламентують освітній процес.

1.2. Освітня програма з будь-якої спеціальності обов'язково містить не тільки нормативну, а й варіативну частину, що формується для розвитку компетентностей здобувачів вищої освіти, які здобувають вищу освіту за кошти фізичних та юридичних осіб (далі – здобувачі вищої освіти), які окреслено у освітньо-професійній програмі (далі - ОПП) відповідної спеціальності.

1.3. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (стаття 62, пункт 15) вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти:

-для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти при загальному обсязі ОПП 180 кредитів ЄКТС – не менш як 45 кредитів ЄКТС, при загальному обсязі ОПП 240 кредитів ЄКТС – не менш як 60 кредитів ЄКТС;

-для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти при загальному обсязі ОПП 90 кредитів – не менш як 23 кредити ЄКТС.

1.4. Мета Положення – створити умови для реалізації студентоцентрованого навчання, яке розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу.

1.5 Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти або вибіркові навчальні дисципліни – це дисципліни, які пропонуються кафедрами університету для задоволення освітніх і професійних потреб здобувачів вищої освіти, формування індивідуальної траєкторії навчання, посилення їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці та розвитку навичок комунікації, лідерства, здатності брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді тощо.

2. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІНЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

2.1. Формування варіативної складової ОПП здійснюється керівником проектної групи ОПП відповідної спеціальності з урахуванням мети, очікуваних результатів навчання та освітніх потреб здобувачів вищої освіти, які зазначено в ОПП. Пропозиції щодо формування переліку вибіркового навчальних дисциплін можуть здійснювати всі кафедри університету за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності кафедри оперативно задовольнити потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними спеціальностями.

2.2. Вибіркові навчальні дисципліни здобувачі можуть обирати: - для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – на 2, 3 і 4 курсах; - для другого (магістерського) рівня вищої освіти – як правило, у 2 і 3 семестрах.

2.3. Щорічно

до 01 лютого поточного навчального року відбувається вибір навчальних дисциплін наступного навчального року - для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;

до 01 листопада поточного навчального року відбувається вибір навчальних

дисциплін наступного навчального року – для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2.4. Перелік вибірових навчальних дисциплін розробляється кожною кафедрою окремо, оформлюється у Каталог вибірових навчальних дисциплін кафедри (Додаток 1) окремо для кожного рівня вищої освіти та затверджується протоколом.

Завідувачі відповідних кафедр, що пропонують вибірові навчальні дисципліни, після їх обрання, забезпечують підготовку робочих програм навчальних дисциплін, силабусів, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для вивчення вибірових навчальних дисциплін.

Переліки вибірових навчальних дисциплін для певної спеціальності певного рівня вищої освіти повинні узгоджуватися з освітніми програмами (освітньо-професійними й освітньо-науковими) та навчальними планами.

Каталоги вибірових навчальних дисциплін узгоджується із керівником проектної групи та гарантом ОПП відповідної спеціальності.

В каталозі вибірових навчальних дисциплін обов'язково зазначається інформація про викладачів, які будуть викладати відповідні навчальні дисципліни.

2.5. Кафедри, які забезпечують викладання вибірових навчальних дисциплін, кожного навчального року подають декану узгоджений з гарантом ОПП (керівником проектної групи) відповідної спеціальності каталог вибірових навчальних дисциплін та протоколи кафедр щодо їх затвердження.

до 25 грудня – для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;

до 05 вересня – для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2.6. На кожний навчальний рік формується новий перелік вибірових навчальних дисциплін із зазначенням інформації про викладачів, які будуть їх викладати.

Зміна викладача вибірових навчальних дисциплін здійснюється завідувачем кафедрою у виключних випадках за погодженням з гарантом ОПП (керівником проектної групи).

2.7. Затвержені каталоги вибірових навчальних дисциплін розміщуються для ознайомлення здобувачів вищої освіти на офіційному сайті, на інформаційних стендах кафедр та факультету.

Інформування здобувачів вищої освіти про порядок вибору навчальних дисциплін, ознайомлення з анотованим змістом вибірових дисциплін, консультування щодо вибору навчальних дисциплін, зустрічі з авторами вибірових дисциплін здійснюють декани факультетів спільно з кафедрами та органами студентського самоврядування.

2.8. Вибір навчальних дисциплін здобувачами здійснюється у встановлені цим Положенням терміни в письмовій (заява) (Додаток 2) та/ або електронній формі (Google - форма тощо) за допомогою методистів (фахівців) факультету.

Здобувач вищої освіти несе відповідальність за своєчасне формування та зміст вибірової частини свого індивідуального плану.

Електронну форму відбору формують методисти (фахівці) факультету після отримання від кафедр затверджених каталогів вибірових навчальних дисциплін.

2.9. Етапи запису на вибірові навчальні дисципліни:

1 етап: ознайомлення з переліком та анотаціями вибірових навчальних дисциплін;

2 етап: вибір та запис на відповідні вибірові навчальні дисципліни. У відповідній формі здобувач вищої освіти для кожної дисципліни із запропонованих дисциплін виставляє пріоритет її вивчення (на перше місце ставиться дисципліна, яку здобувач хотів би вивчати, на останнє – не цікава для нього дисципліна);

3 етап: після обробки заяв та/ або результатів заповнення електронної форми деканом приймається рішення щодо дисциплін, які будуть викладатися у наступному році. Формування навчальних груп відбувається відповідно до Положення про планування та облік навантаження науково-педагогічних працівників у ДонДУВС.

2.10. До 21.02 кожного року завершується формування груп для вивчення вибіркових навчальних дисциплін – для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

До 10 жовтня - для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2.11. Якщо для вивчення окремої вибіркової навчальної дисципліни не сформувалась мінімальна кількість здобувачів, методисти (фахівці) факультету, доводять до відома здобувачів назву навчальної дисципліни, яка не буде вивчатись. Після цього здобувач протягом тижня повинен обрати іншу навчальну дисципліну, з якої сформувалась (чи сформується) кількісно достатня група здобувачів вищої освіти.

2.12. Здобувач вищої освіти, який не скористався своїм правом вибору, буде записаний на вивчення тих вибіркових навчальних дисциплін, які потрібні для оптимізації навчальних груп.

2.13. Навчальні дисципліни, які були обрані здобувачем, стають для нього обов'язковими. Здобувач в односторонньому порядку не може відмовитись від обраного і затвердженого переліку вибіркових навчальних дисциплін.

Самочинна відмова від вивчення навчальної дисципліни (невідвідування занять з обраної навчальної дисципліни) тягне за собою академічну заборгованість.

2.14. Деканом подається інформація про обрані вибіркові навчальні дисципліни до навчально-методичного відділу (для розробки робочих навчальних планів) та відповідних кафедр (для врахування інформації при розрахунку навантаження):

до 01 березня - для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;

до 15 листопада - для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

3. Прикінцеві положення

3.1 Зміни та доповнення до даного Положення вносяться та затверджуються Вченою радою університету у тому ж порядку, що й саме Положення.

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

КАТАЛОГ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 081 Право

галузі знань 08 Право

кваліфікація: бакалавр

права

для денної/ заочної форми

Каталог вибірових навчальних дисциплін. В інформаційному виданні подано анований перелік вибірових навчальних дисциплін, які пропонуються для включення в освітньо-професійну програму підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право кваліфікація: бакалавр права.

Рекомендовано кафедрою _____ (протокол № ____ від _____ 20__ року)

Розробники програм вибірових навчальних дисциплін

Узгоджено

керівник проектної (робочої) групи _____ (підпис) _____ ПІБ
«__» _____ 20__ року

гарант ОПП _____ (підпис) _____ ПІБ
«__» _____ 20__ року

ДО УВАГИ КОРИСТУВАЧІВ КАТАЛОГУ

Після ознайомлення із каталогом та змістом анотацій із запропонованих навчальних дисциплін вибіркової компоненти здобувач повинен обрати:

- _ навчальну дисципліну в 3 семестрі (_____кредитів);
- _ навчальну дисципліну в 4 семестрі (_____кредитів);
- _ навчальні дисципліни в 5 семестрі (_____кредитів);
- _ навчальні дисципліни в 6 семестрі (_____кредитів);
- _ навчальних дисциплін в 7 семестрі (_____кредитів);
- _ навчальних дисциплін в 8 семестрі (_____кредитів)

*Згідно зі змістом освітньо – професійної програми відповідної спеціальності

За період навчання здобувач повинен набрати не менш 60 кредитів.

Вибір здійснюється в письмовій (заява) та/ або електронній формах.

Приклад

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ВИБІРКОВОГО КОМПОНЕНТУ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

3 семестр

ЗП ВС 2.3.1

- 1.Ораторське мистецтво (викладач _____)
- 2.Судова риторика (викладач _____)
- 3.Ділове спілкування (викладач _____)
- 4.Критичне мислення
- 5.Управлінська риторика

*Обирається одна навчальна дисципліна із запропонованих

**Кількість дисциплін може бути змінено за рішенням кафедр, які пропонують
вибіркові дисципліни за погодженням із керівником проектної групи, гарантом.*

4Семестр

ЗП ВС 2.3.2

1. Юридична психологія
2. Соціальна психологія
3. Кримінальна психологія
4. Психологія судового процесу
5. Психологія особистості

*Обирається одна навчальна дисципліна із запропонованих

**Кількість дисциплін може бути змінено за рішенням кафедр, які пропонують
вибіркові навчальні дисципліни за погодженням із керівником проектної групи та
гарантом.*

Тощо

АНОТАЦІЯ ВИБІРКОВИХ КОМПОНЕНТІВ

*Форму та структуру анотації може бути змінено за рішенням кафедр, які пропонують вибіркові навчальні дисципліни за погодженням із керівником проектної групи та гарантом

3 семестр

ЗП ВС 2.3.1

Надається анотація всіх запропонованих навчальних дисциплін для вибору.

Наприклад,

*Назва навчальної дисципліни: **Ораторське мистецтво***

Викладач: _____

Опис змісту навчальної дисципліни: Роль ораторського мистецтва у професійній діяльності юриста. Предмет і закони ораторського мистецтва. Види красномовства та сфери його застосування. Сутність та проблеми взаємодії оратора та аудиторії. Стратегія і тактика оратора. Підготовка виступу. Доказ у публічному виступі. Культура мови. Техніка мовлення. Полеміка.

*Назва навчальної дисципліни: **Судова риторика***

Викладач: _____

Опис змісту навчальної дисципліни: Сутність і зміст риторичних законів як системи. Виступи учасників судочинства в процесі розгляду кримінальних, цивільних чи адміністративних справ. Судові дебати. Загальна характеристика судової промови. Підготовка судової промови. Мистецтво доведення у змагальному судовому процесі. Обвинувальна промова прокурора. Захисна промова адвоката.

Декану факультету _____

здобувача вищої освіти _____ курсу

денної (заочної) форми навчання

спеціальності _____

_____
(П.І.Б.)

ЗАЯВА

Прошу включити в мій індивідуальний навчальний план на 20_-20_ навчальний рік такі вибіркові навчальні дисципліни:

На _____ семестр

1. _____
(назва дисципліни)

2. _____
(назва дисципліни)

На _____ семестр

3. _____
(назва дисципліни)

4. _____
(назва дисципліни)

_____
(дата)

_____
(підпис)